

Sv. Vid, — Siterja, Pristava, — Hribernika, Sv. Peter, — Rozmana, Žusem, — Stritarja, Sv. Vid. V vzvišenih besedah se spominja prerano umrlega, izredno delavnega predsednika V. Strmška, ki je 18 let stal na čelu našega društva in 18 let bil duša vsemu delovanju. Slavi ga kot stebel učiteljske organizacije, najboljšega prijatelja, vrliga učitelja, zgledega Slovenca. Njegovo geslo je bilo: Vse za druge, nič zase.

Društvo je sklenilo v trajen spomin in proslavo značajnega moža vzdati spominsko ploščo na šoli v Št. Petru na Medvedovem selu, kjer je nad 20 let služboval. Odbor ima nalogo, da vse potrebno ukrene. Gotovo bo vse slovensko učiteljstvo rado v ta namen prispevalo, zakaj Strmšek si je to zaslužil. Po zadnjem zborovanju, ko se je razpravljalo o regulaciji učiteljskih plač, je prinesla „Domovina“ oster članek proti referatu in v tem tudi proti društvu, da se je napadalo davkarske uradnike. Uredništvo „Domovine“ ne zadene krivda, gotovo je dobilo od kakšnega dobroznanega dopisnika neresnično poročilo. Krivda pa zadene tistega, ki je z neresničnimi podatki hotel podkopati ugled referenta Strmška in vsega učiteljstva. Društvo izreče za ta čin redke nekoledijalnosti svoje ogorčenje. Referat v rokopisu je shranjen pri tajniku, vsakdo si ga lahko prečita.

Tov. Ferline poroča o shodu na Dunaju, tov. Flerè o zborovanju „Zaveze“ v Radovljici.

Delegatom štajrske „Zveze“ sta voljena Ferline in Flerè. Zahtevata naj v najkrajšem času občni zbor.

Ker bo prihodnje zborovanje dne 2. februarja jako važno, že sedaj vabimo k polnoštevilni udeležbi. Na dnevnem redu bo med drugim: Volitev novega odbora in volitev odseka za izvenšolsko delovanje.

Politiški pregled.

* **Katoliški šulferaju.** Dr. Lueger, župan dunajski, je igral na zadnjem katoliškem shodu veliko ulogo. Ponašal se je, da lahko doseže od vlade, kar hoče; tako hoče poizkusiti tudi z vseučilišči. Ta morajo postati krščansko-socialno-katoliško-klerikalna. Kako rešujejo klerikalec nacionalno-ekonomsko vprašanje, nam pojasnjuje izrek kolinskega škofa: „Siromaki živijo po božji modri previdnosti življenje bede, odpovedi in dela!“ Kako se bo razvila medicina na katoliški univerzi, si lahko mislimo, ako vpoštevamo besede dr. Luegerja, ki se je izrazil nekoč v deželni zbor: „Dokler ne napravijo zdravniki sami kake trave, jim nič ne zaupam!“ In vendar je imel kar tri zdravnike okolo sebe v svoji bolnici, čeravno jim nič ne zaupa. Taki so vsi klerikalec v teoriji, drugačni pa v praksi. Saj vendar dr. Lueger sam ne veruje na to, da se katoliško vseučilišče razlikuje od drugih le v tem, da ne dovoli predavati židovskim profesorjem. In za tako vseučilišče imajo klerikalec že 4.000.000 zbranega denarja. — V krščansko-socialnih krogih je čuti glasove, ki niso nič kaj zadovoljni s katoliškim shodom na Dunaju, ker je bil premalo — nemški. V tem smislu se izraža glavno kršč.-soc. glasilo „Deutsch. Volksblatt“ na Dunaju. „Information“ piše, da nikdar ne podpiše kršč.-soc. stranka vsega, kar se je govorilo na katoliškem shodu (v narodnem oziru); Nemcem stoji višje edinost v narodnih vprašanjih. In tem ljudem se suženjsko klanjajo slovenski „narodni“ klerikalec s Šusterskičem in Korošcem na čelu. Ni čuda, da se zbujata tudi med Slovenci odločen odpor proti temu narodnemu izdajstvu, za katerim stoji nenasitljivo hrepenenje po vladi in moči naše duhovščine, ki je predvsem katoliška. — Kako „zatirani“ so klerikalec v Avstriji, se je zopet pokazalo na tem shodu. Brzojavne pozdrave so poslali temu zboru: nadvojvoda prestolonaslednik (ki je tudi protektor kat. šolske družbe) Fran Ferdinand, nadvojvoda Friderik, nadvojvoda Leopold Salvator, nadvojvodinje Marija Terezija, Marija Anunciata, Izabela, velika vojvodinja Adelgunda iz Toskane, kardinal Gruša, škof Rösler, minister Bienert (liberalec!), minister Marchet (liberalec!), minister Ebenhoch, minister Korytowski, namestnik grof Kielmannsegg, bivši minister grof Auersperg (liberalec!), župan Lueger, knez Svarcenberg itd. Ali niso siromaki res zatirani?

* **V državnem zboru** je predložila vlada načrt zakona, ki jo pooblašča zgraditi normalnotirno železnico od Novega mesta mimo Metlike do deželne meje proti Karlovcu in od Knina v Dalmaciji do hrvaške meje pri Pribudici. V načrtu je tudi po-

stranska proga iz Metlike do Črnomlja. Stroški so proračunani na 29.800.000 K. Vlada hoče dognati s to železnico krajšo in lažjo zvezo z Dalmacijo, ki bo imela v slučaju vojne veliko vrednost. Trgovinski promet pa se bo gibal po morju kakor dosedaj, posebno še, ako dobi Ogrsko popolnoma svoje carinsko ozemlje. To je namen ta železnice in nič drugega. Klerikalec imajo pri tem toliko zasluge kakor mi.

* **Avstrijsko bojno brodogradništvo** bodo zopet pomagalili. V Trstu v ladjedelnici izdelujejo tri nove bojne ladje; v Pulju spuste v morje kmalu novo križarko, v Reki pa delajo torpedovke.

* **Verige v Bosni in Hercegovini.** Uporabljanje verig pri kaznjencih v Bosni in Hercegovini je končno vendarle odpravljeno. Toda ne popolnoma; zakaj rabili jih bodo še kot disciplinarno kazen. Bati se je, da bo odslej preveč disciplinarnih kazni v Bosni-Hercegovini!

* **Štiristo milijonov proti Poljakom na Nemškem.** „Deutsche Zeitung“ je dobila vest iz nemških parlamentarnih krogov, da bo pruska vlada zahtevala od zbornice ne 50, ampak celik 400 milijonov za razlastitev Poljakov, t. j. za nakup poljskih posestev s strani nemških kolonistov. Kolonizacijska komisija je potrošila za boj proti Poljakom v 20 letih svojega delovanja že 450 milijonov mark; okoliost, da ima biti sedaj danih na razpolago še nadaljnjih 400 milijonov mark, priča o tem, da hoče pruska vlada nastopiti proti poljski politiki in narodnosti z vsem nasiljem. Ta energični korak vlade se daje tudi razlagati s tem, da se nemški liberalizem nahaja sedaj v štadiju prepore, in bi mogla brzo nastopiti doba, ko bi vlada ne mogla dobiti več zadostne podpore v svoje namene. Nositelji sedanje protiljudske politike so namreč konservativci. Zato zahteva sedaj vlada večji znesek, ki bi ji mogel zadostovati za daljšo dobo, ne da bi morala njena protiljudska politika biti odvisna od izpremembe strank na Nemškem.

* **Vseslovanski shod.** Iz Petrograda poročajo, da se med poslanci dume ventilira vprašanje vseslovanskega shoda na Ruskem. V to svrhu je daroval ruski profesor A. Borsenko iz Odese, ki je letos prisostvoval sokolskemu zletu v Pragi, svoto 100.000 rubljev. Borsenko je poslal ta znesek ministrskemu predsedniku Stolypinu, ki je v zgornji namen naložil denar v državni banki. Borsenko si je pridržal pravico razpolagati z omenjeno svoto. Avstrijski poslanci dr. Markov, Klofač in Hribar so sklicali vseslovansko enako, ki naj se bavi z vprašanjem prireditve vseslovanskega shoda. Izmed drugih poslancev so se priglasili še dr. Hajn, Kalina, dr. Kramar, dr. Hlibovicki, dr. Tresić in dr. Baljak. Kakor se poroča, nameravajo prirediti ta shod meseca avgusta prihodnjega leta.

* **Prihodnji konzistorij v Rimu** se bo vršil, kakor poroča „Giornale d'Italia“, sredi meseca decembra t. l. V tem konzistoriju ne bodo imenovani novi kardinali, vendar je možno, da se papež v zadnjem trenutku odloči, da imenuje kakega inozemskega kardinala.

* **Na Portugalskem vre.** Iz Lizbone poročajo: Cenzura se izvršuje od oblastnjake jako strogo. Odpirajo sumljiva pisma. Domačinom se žuga z deportacijo v Afriko. Vsi uglednejši politiki so prešli v republikanski tabor. Pad monarhije se smatra neizogibnim. V glavni ulici je eksplodirala bomba; dva moška sta bila ubita, eden pa težko ranjen. Bombo so vrgli zdravnik Lopes, neki elektrotehnik in neki pomorski častnik. Bomba je bila namenjena za kraljevo gledališče. Takoj je bilo aretiranih 38 oseb, pozneje pa še sto. Razburjenje je velikaansko.

Vestnik.

Slavni e. kr. okrajni šolski svet v Radovljici nam je postal nemški razpis nadučiteljske službe na Jesenicah. Kolikor moremo posneti iz besedila, je ta služba razpisana do 10. decembra t. l. Seveda bodo morali uvaževati le slovensko pisane prošnje, ker drugačih ne bo.

Na vprašanja nekaterih šolskih voditeljev glede šolskih naznanil poročamo, da je tiskarna pošel orlov papir, ki ga mora naročiti iz e. kr. zaloge šolskih knjig na Dunaju. Ko bi imela tiskarna vsa naročila na šol. naznanila pravočasno v rokah, bi bila vsa šol. vodstva pravočasno postrežena, ker bi tiskarna na-